BỘ NÔNG NGHIỆP VÀ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN
VĂN PHÒNG ĐIỀU PHỐI NÔNG THÔN MỚI TRUNG ƯƠNG

TỔNG QUAN CHƯƠNG TRÌNH MTQG XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI

Hà Nội, tháng 10 năm 2018

NỘI DUNG

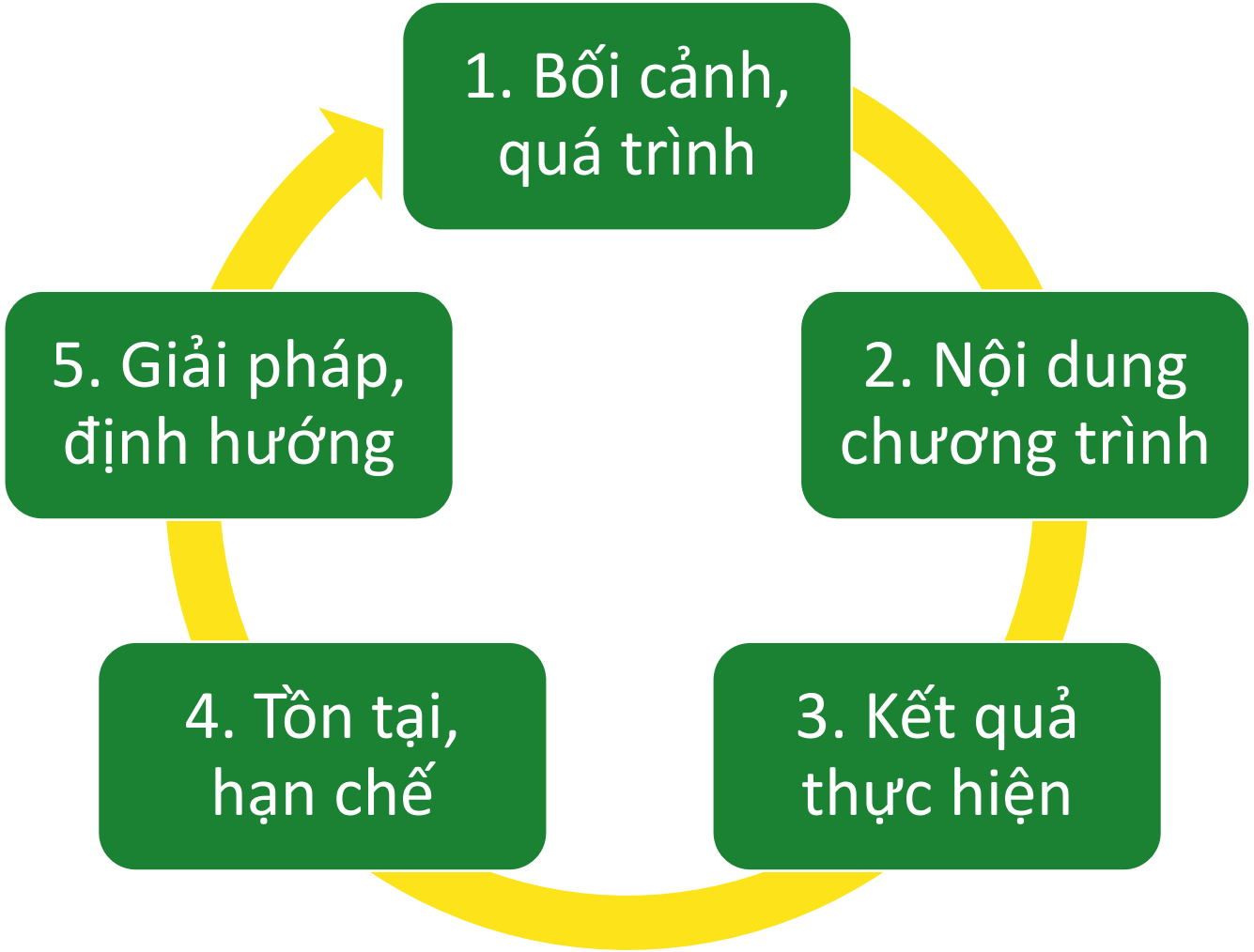
1. Bối cảnh, quá trình
2. Nội dung chương trình
3. Kết quả thực hiện
4. Tồn tại, hạn chế
5. Giải pháp, định hướng

1. Bối cảnh, quá trình ra đời Chương trình MTQG xây dựng nông thôn mới

Từ kinh nghiệm thế giới về PTNT…

Một số quan điểm/lý thuyết và tiếp cận PTNT trên thế giới

Giai đoạn	1950s -1960s	1970s	1980s - đầu 1990s	Cuối 1990s – 2000s
Quan điểm	- NN lạc hậu, CN là động lực tăng trưởng - NNNT cung cấp thực phẩm, lao động	- Tăng trưởng gắn với giải quyết đói nghèo và bất bình đẳng - PTNT phụ thuộc CNH, HĐH	- Giảm vai trò CP, thúc đẩy tự do thị trường - Phát triển bền vững, gắn với ổn định sinh kế	- Đa dạng hóa nền KT và thu nhập - Đồng bộ: KT-XH-MT, con người, công nghệ, tri thức…
Tiếp cận	- Thúc đẩy tăng năng suất	- Integrated Rural Dev. (IRD) - Need-based	- Market-oriented - Local Economic Dev. (LED)	- MDGs → SDGs - Community-based, livelihood

Quá trình → Tích hợp → Đa cấp độ → Cộng đồng → Bền vững

Yêu cầu đối với PTNT 2010s…

Kinh nghiệm một số quốc gia

- HQ: Saemaul Undong
- NB: OVOP
- TQ: xí nghiệp hương trấn, DN đầu rồng
- ĐL: nông hội
- CCT (Mexico, Brazil), co-management, ABCD…

Bối cảnh PTNT ở các nước đang phát triển

- Dân số NT > 50%
- Vùng NT đa dạng
- Chênh lệch với đô thị
- Các vấn đề y tế, giáo dục, giới, trẻ em, hạ tầng, việc làm…
- Thách thức: dân số, môi trường, quản trị, BĐKH, hội nhập…

... và một số vấn đề đặt ra đối với PTNT tại các nước đang phát triển hiện nay:

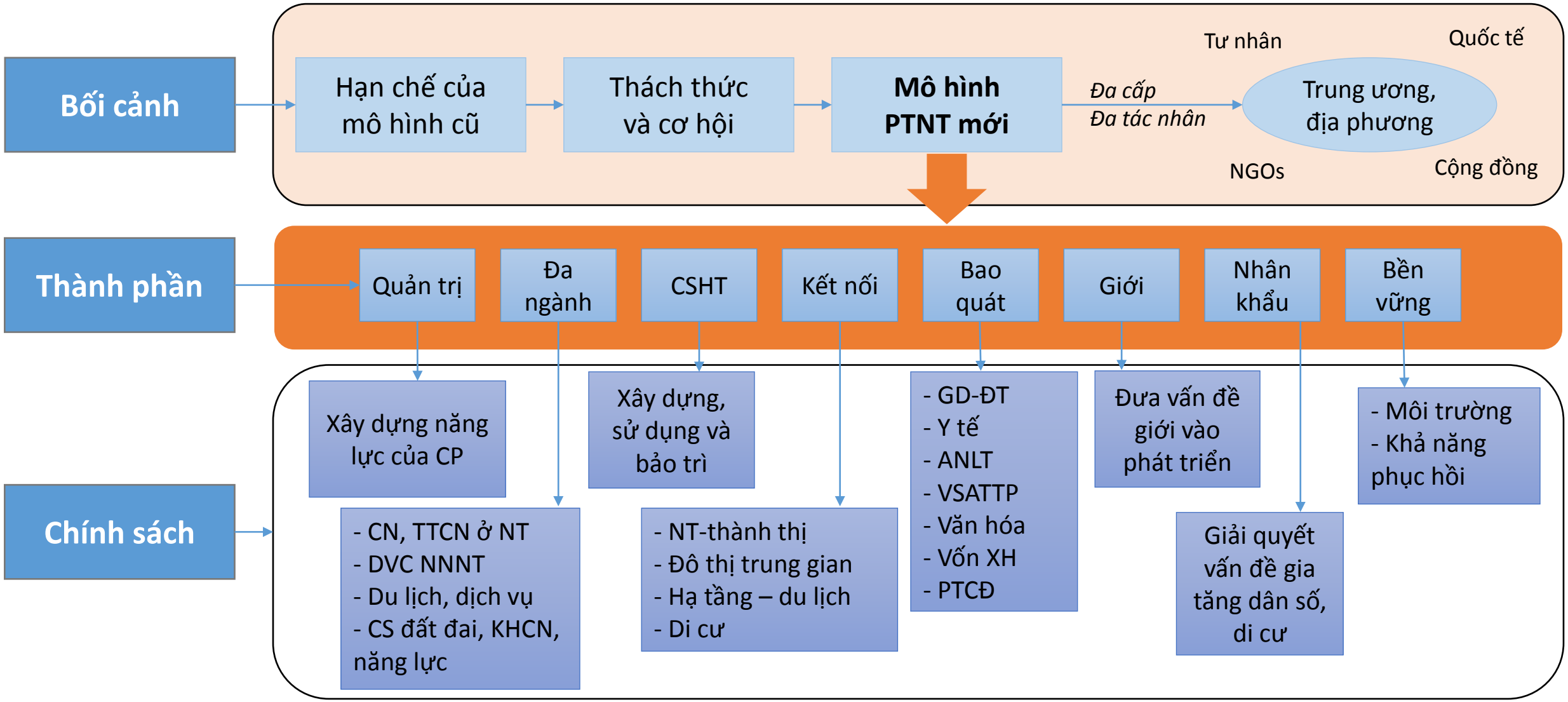

... cho đến thực tiễn trong nước:

→ NTM là cần thiết và phù hợp

1976 - 1986

- Nghèo đói
- ANLT, nhập khẩu gạo
- Y tế, GD hạn chế
- HTX kém hiệu quả

1986 - 2000

- Đổi mới
- Tự chủ lương thực, XK gạo
- Hộ nghèo giảm nhanh
- Nhiều CS "cởi trói" và "thúc đẩy"

2001 - 2010

- Đa dạng hóa NN
- Hạ tầng phát triển
- Hội nhập quốc tế
- Thành tựu NN-ND-NT kèm theo nhiều bất cập → **NQ Tam nông (2008)**

2010 - 2020

- Thách thức: RRTT, BĐKH, FTA, môi trường
- Chính sách: TCC NN, HTX, đất đai, đầu tư công, tín dụng, đào tạo, thu hút DN, KHCN…
- **Chương trình MTQG xây dựng Nông thôn mới**
- Chương trình MTQG GNBV

CNH-HĐH cần đầu tư cho NN-ND-NT

NN-ND-NT giữ vị trí chiến lược

NN: kinh tế, lương thực, xuất khẩu…

ND: lao động, tri thức, an sinh XH…

NT: môi trường, chính trị - xã hội…

Quá trình hình thành chương trình MTQG xây dựng NTM: Từ 10 năm thí điểm đến 10 năm chính thức triển khai trên phạm vi toàn quốc

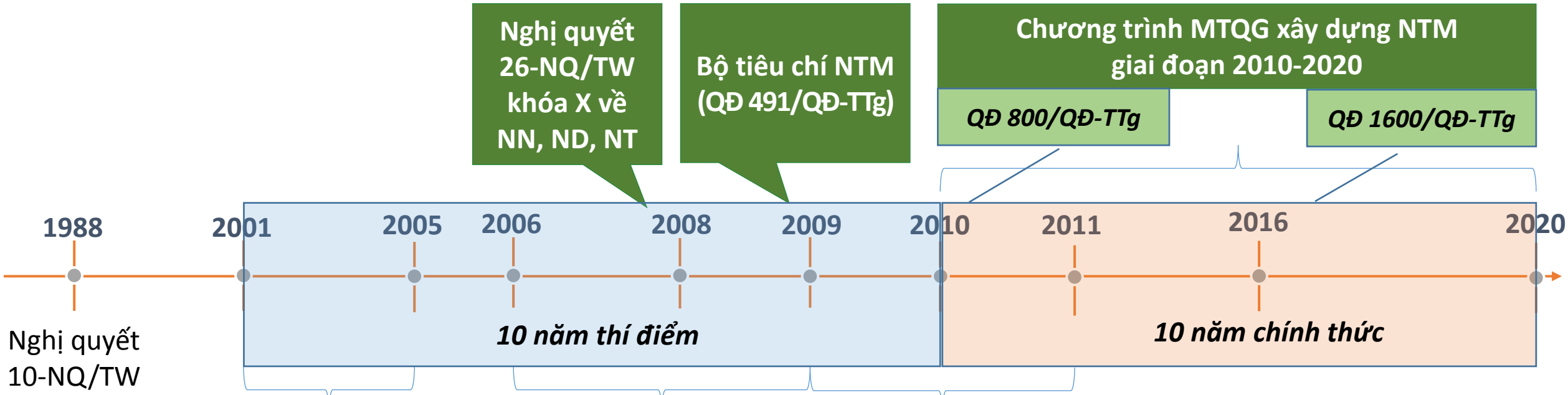

Nghị quyết 10-NQ/TW (khoán 10): **không chỉ đổi mới quản lý kinh tế NN mà còn đề cập đến xây dựng NTM XHCN**

Thí điểm PTNT theo hướng CNH-HĐH-HTH-DCH *(18 xã điểm; Ban KTTW và Bộ NN&PTNT chỉ đạo)*

Thí điểm NTM cấp thôn, bản *(19 thôn, bản; Bộ NN&PTNT chỉ đạo)*

Thí điểm NTM thời kỳ đẩy nhanh CNH-HĐH *(11 xã điểm; Ban Bí thư chỉ đạo)*

2. Nội dung Chương trình

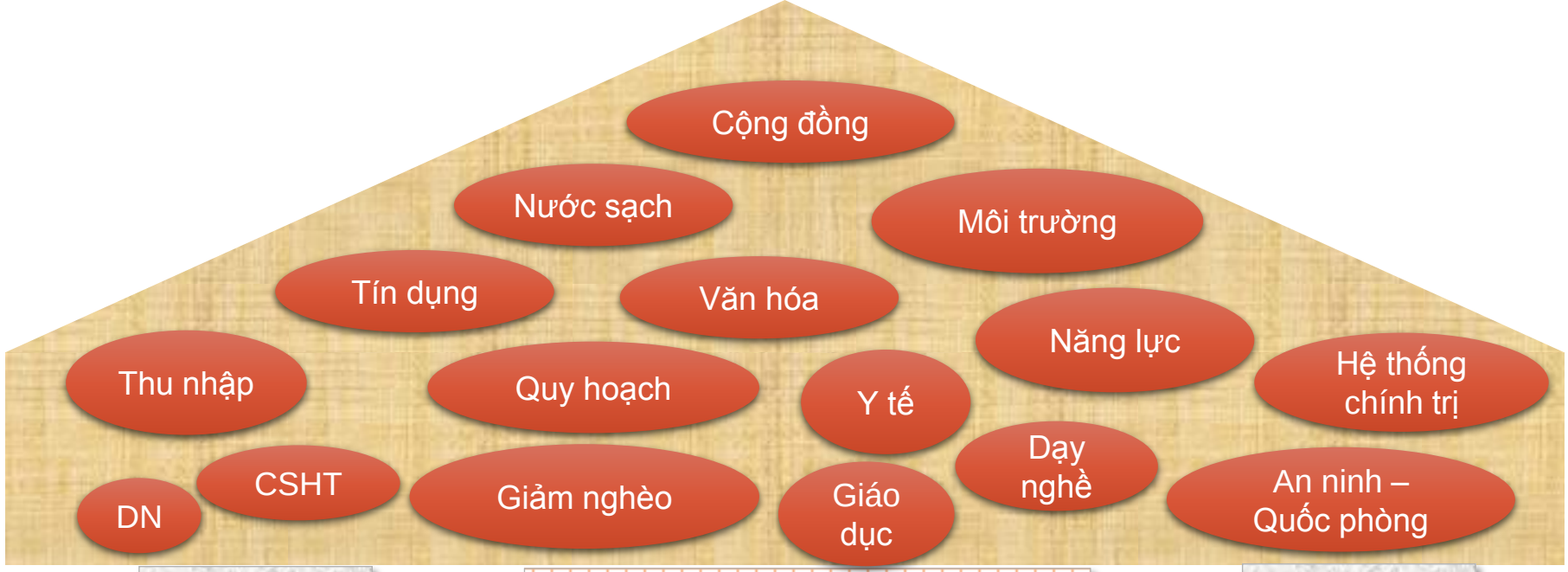

Chương trình MTQG Giảm nghèo bền vững

CHƯƠNG TRÌNH MTQG XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI

21 chương trình mục tiêu với 37 dự án cụ thể

CỘT TRỤ

NÔNG THÔN | **NÔNG DÂN** | **NÔNG NGHIỆP**

NỀN MÓNG

NGHỊ QUYẾT 26

NGHỊ QUYẾT 26-NQ/TW (2008)

(Nghị quyết số 26-NQ/TW ngày 05/8/2008 của Hội nghị lần thứ 7 BCH Trung ương khóa X về nông nghiệp, nông dân, nông thôn)

Từ 2016: còn 2 chương trình MTQG

2008

2010

2016

Chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới 2010-2020

- **Phạm vi**: cả nước (gần 9.000 xã)
- **Mục tiêu**: đến 2020 có 50% số xã đạt chuẩn nông thôn mới (hoàn thành 19 tiêu chí nông thôn mới)
- **Nguyên tắc**: phát huy vai trò chủ thể của cộng đồng dân cư nông thôn
- **Chủ trì**: Bộ Nông nghiệp và PTNT

Chương trình mục tiêu quốc gia giảm nghèo bền vững 2016-2020

- **Phạm vi**: huyện nghèo (56 cũ + 29 mới = 85 huyện) và xã, thôn đặc biệt khó khăn (2.430 xã và hơn 20.000 thôn)
- **Mục tiêu**: đến 2020 có 50% số huyện và 20-30% số xã, thôn thoát khỏi tình trạng đặc biệt khó khăn
- **Chủ trì**: Bộ Lao động – Thương binh và Xã hội

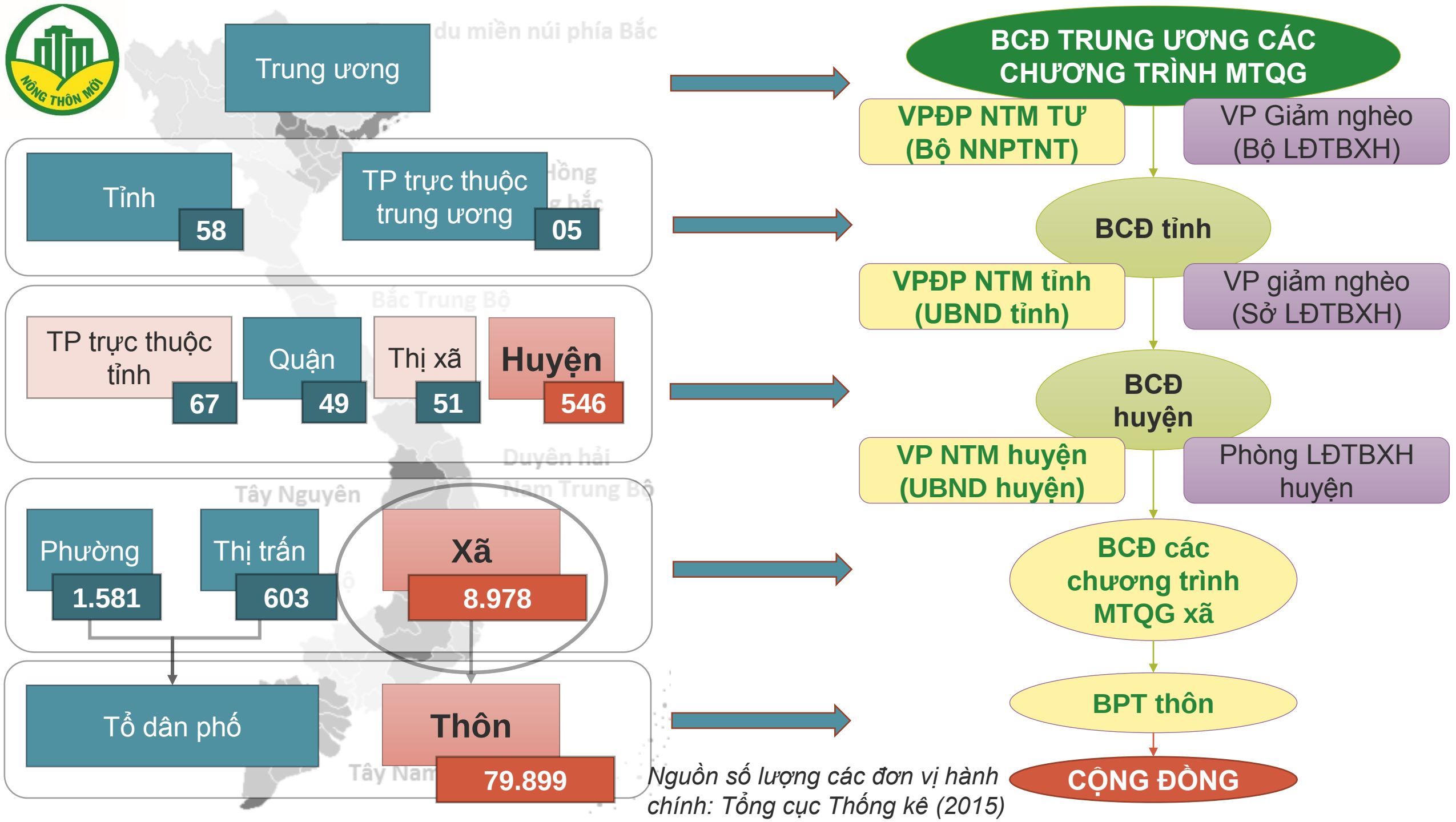

Nguồn số lượng các đơn vị hành chính: Tổng cục Thống kê (2015)

NTM

06 nguyên tắc xây dựng NTM

- Thực hiện 19 tiêu chí
- Cộng đồng là chủ thể
- Kế thừa và lồng ghép
- Gắn với quy hoạch, kế hoạch
- Công khai, minh bạch
- Nhiệm vụ của cả HTCT và toàn XH

19 tiêu chí NTM: 5 nhóm, 49 chỉ tiêu

- Hạ tầng KTXH
- Quy hoạch
- Kinh tế và TCSX
- VHXH – Môi trường
- Hệ thống chính trị

11 nội dung của Chương trình NTM

1. Quy hoạch
2. Hạ tầng
3. PTSX
4. Giảm nghèo
5. GD-ĐT
6. Y tế
7. Văn hóa
8. Môi trường
9. Chính trị
10. An ninh, Quốc phòng
11. GS-ĐG

NTM là một chương trình PTNT toàn diện

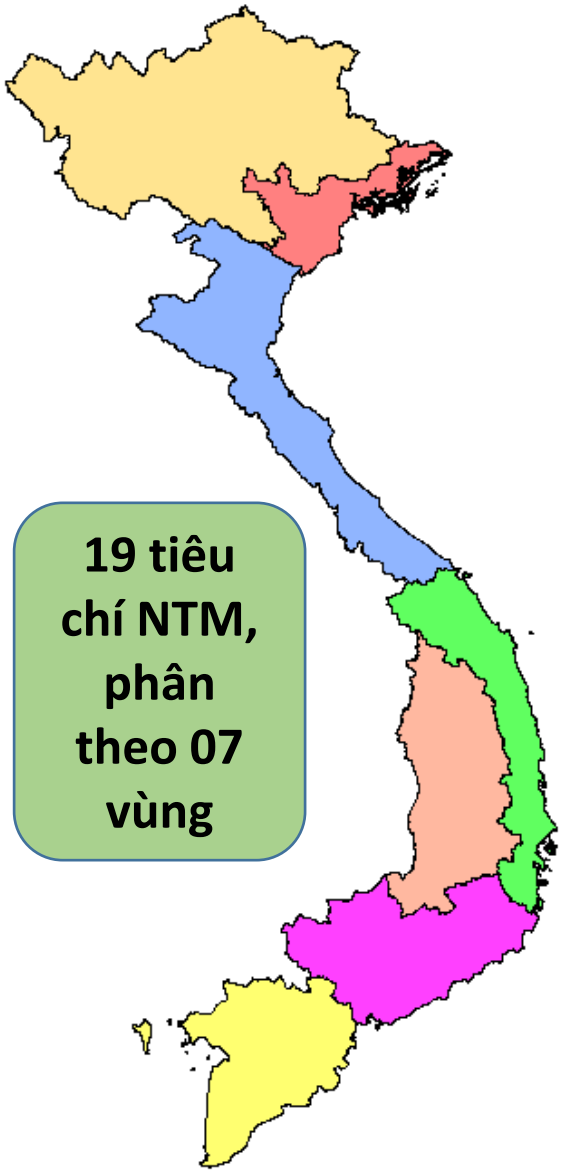

19 tiêu chí NTM, phân theo 07 vùng

Nguyên tắc xây dựng NTM

Chính phủ khởi xướng	Cộng đồng làm chủ
Phân cấp	Trao quyền
Công khai	Minh bạch
Có sự tham gia	Lồng ghép

Mục tiêu đến năm 2020

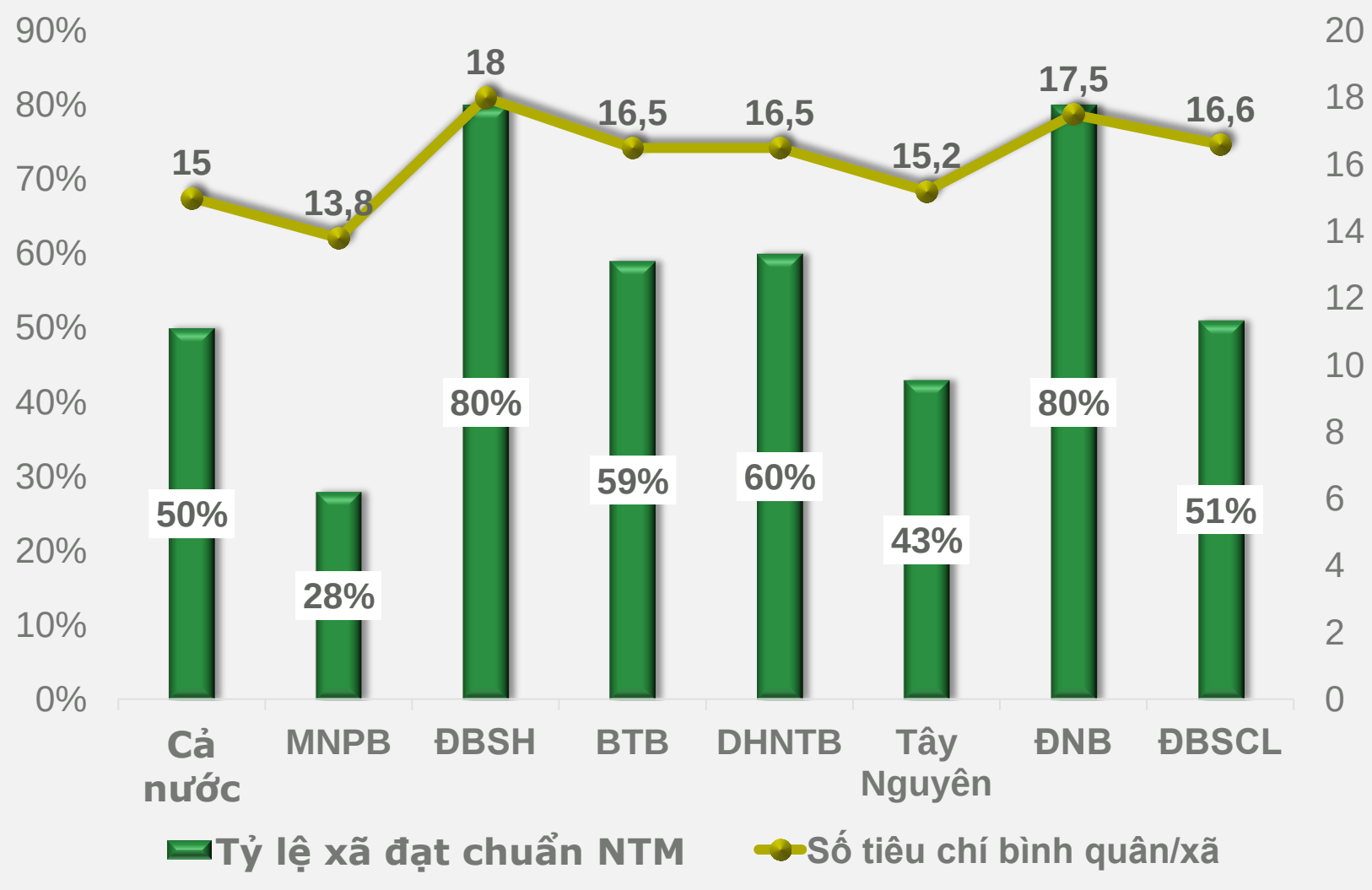

Mục tiêu cụ thể khác:

- Mỗi tỉnh có ít nhất 01 huyện đạt chuẩn NTM;
- Không còn xã dưới 5 tiêu chí;
- Cơ bản hoàn thành các công trình thiết yếu
- Thu nhập tăng ít nhất 1,8 lần so với năm 2015

Tiếp cận xây dựng NTM

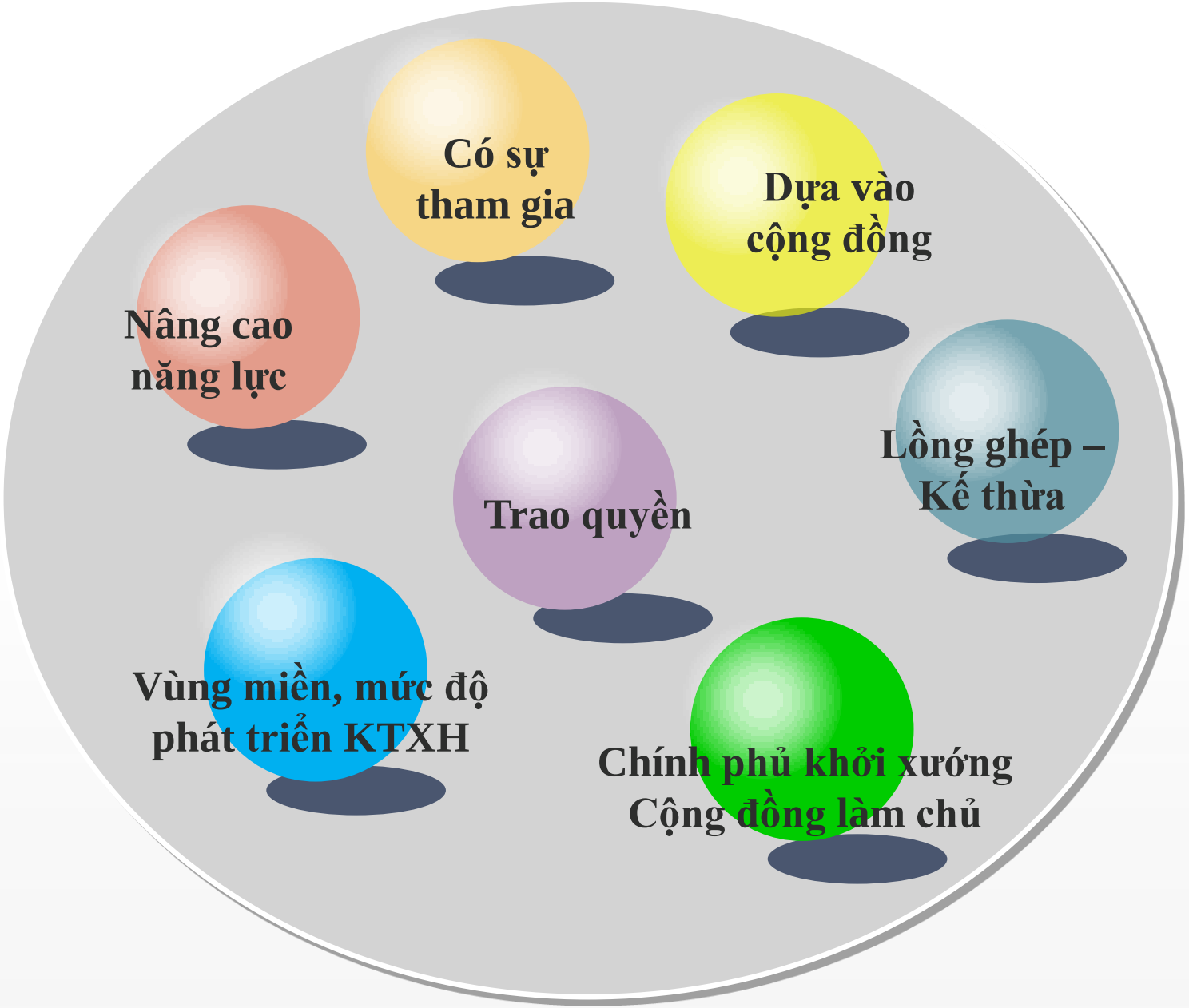

3. Kết quả thực hiện

Số xã đạt chuẩn tăng nhanh ở tất cả các vùng miền; Tỷ lệ xã đạt chuẩn của cả nước đã gần tới mục tiêu

3.542/8.923 xã đạt chuẩn

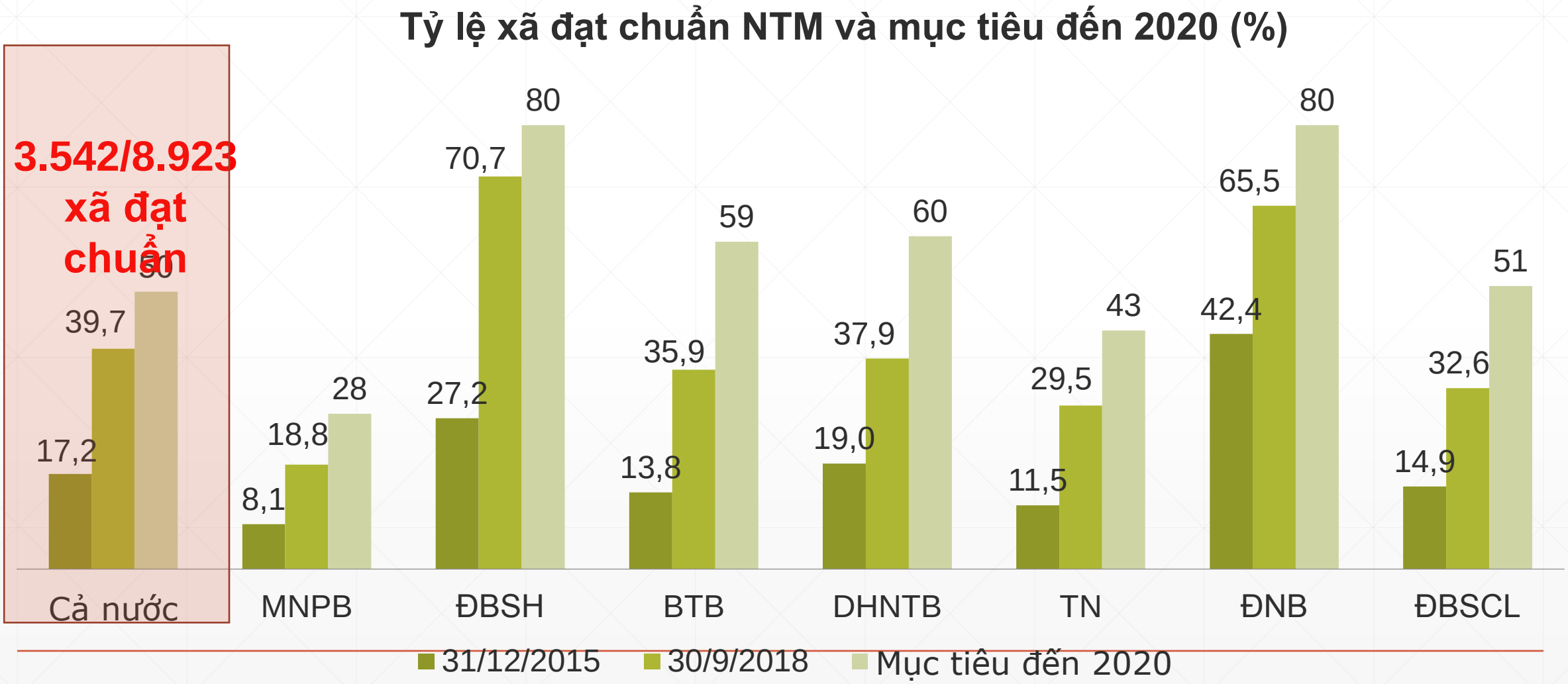

Nguồn: VPĐP NTM Trung

Mục tiêu đạt chuẩn theo vùng khó hoàn thành ở một số vùng?

	Tổng số xã	Mục tiêu đến 2020		Số xã đã đạt chuẩn đến 30/9/2018	Số xã cần đạt chuẩn để đạt mục tiêu
		Tỷ lệ xã đạt chuẩn	Số xã đạt chuẩn		
	(1)	(2)	(3) = (1) x (2)	(4)	(3) – (4)
Cả nước	8.923	50%	4.462	3.542	**920**
MNPB	2.280	28%	639	429	**210**
ĐBSH	1.889	80%	1.512	1.336	**176**
BTB	1.589	59%	938	571	**367**
DHNTB	825	60%	495	313	**182**
Tây Nguyên	600	43%	258	177	**81**
ĐNB	452	80%	362	296	**66**
ĐBSCL	1.288	51%	657	420	**237**

Số xã đã đạt chuẩn và số xã cần phấn đấu đạt chuẩn nếu muốn đạt mục tiêu theo vùng

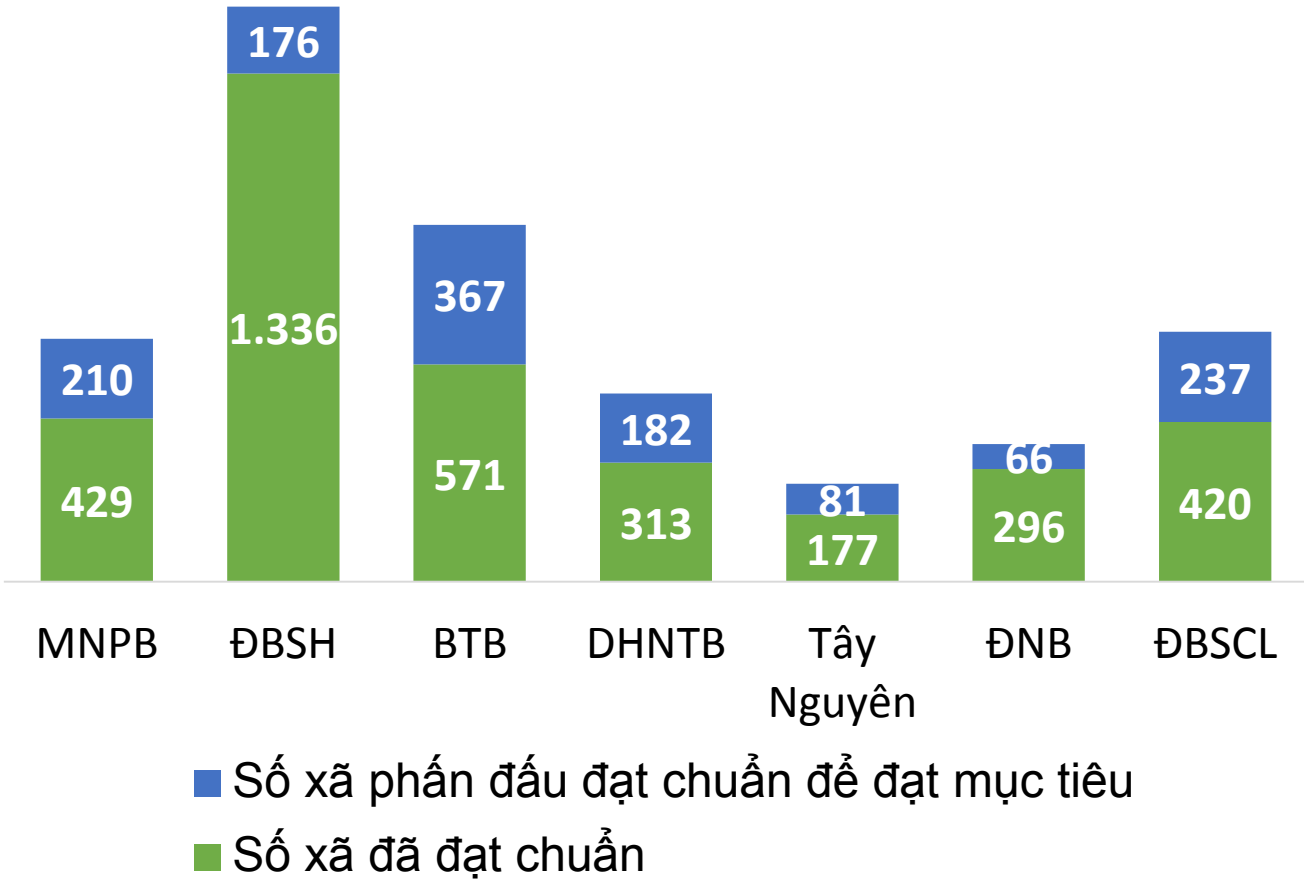

Nguồn: VPĐP NTM Trung ương

Số tiêu chí bình quân/xã tiệm cận mục tiêu đề ra, cho thấy tất cả các xã đều có bước tiến đáng kể

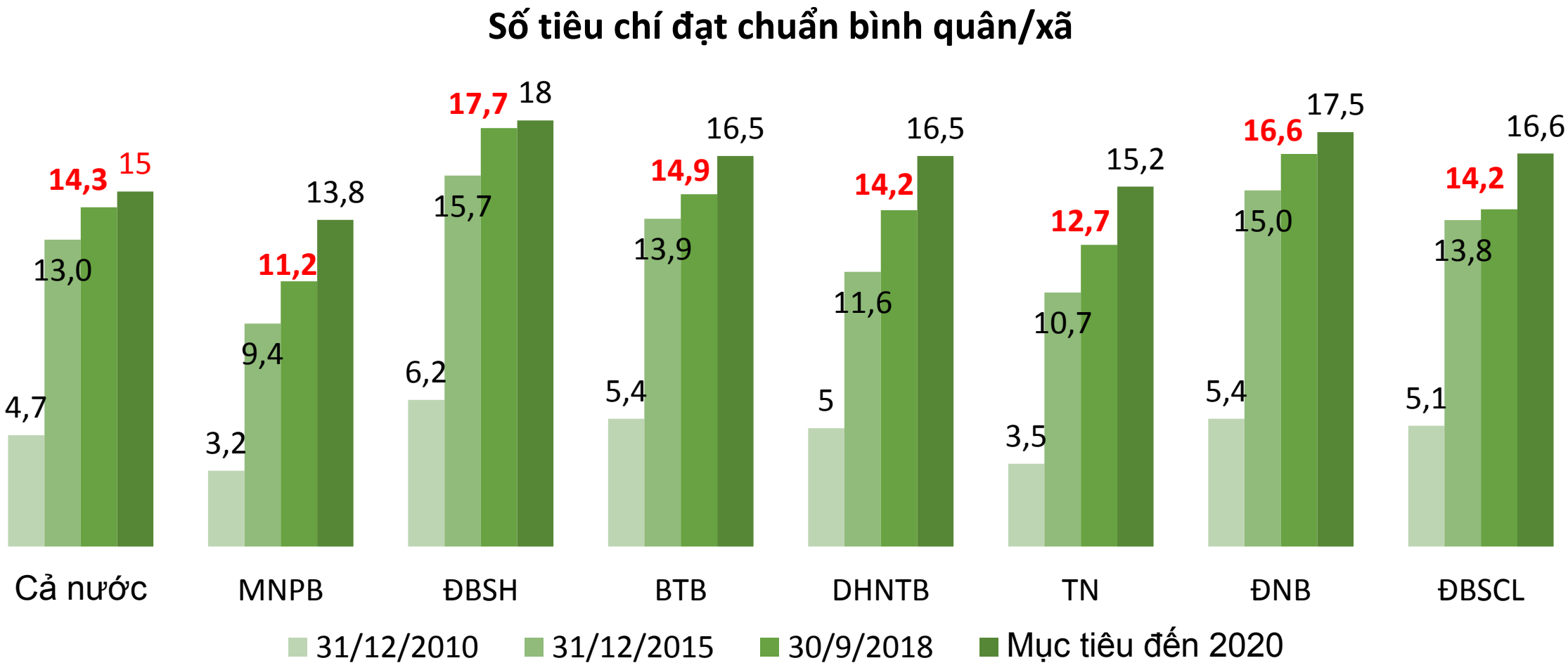

Nguồn: VPĐP NTM Trung ương

Số đơn vị cấp huyện đạt chuẩn NTM tăng nhanh nhưng còn nhiều tỉnh khó đạt mục tiêu phấn đấu

- Tổng cộng có 55 đơn vị cấp huyện đạt chuẩn NTM (thuộc 28 tỉnh, thành phố)
- Trong đó có 15 thị xã, thành phố hoàn thành nhiệm vụ xây dựng NTM (chiếm 27,3%) (thuộc 13 tỉnh, thành phố)
- Còn lại 40 huyện đạt chuẩn NTM (thuộc 23 tỉnh, thành phố) → còn 39 tỉnh + TP Hải Phòng chưa có huyện đạt chuẩn NTM

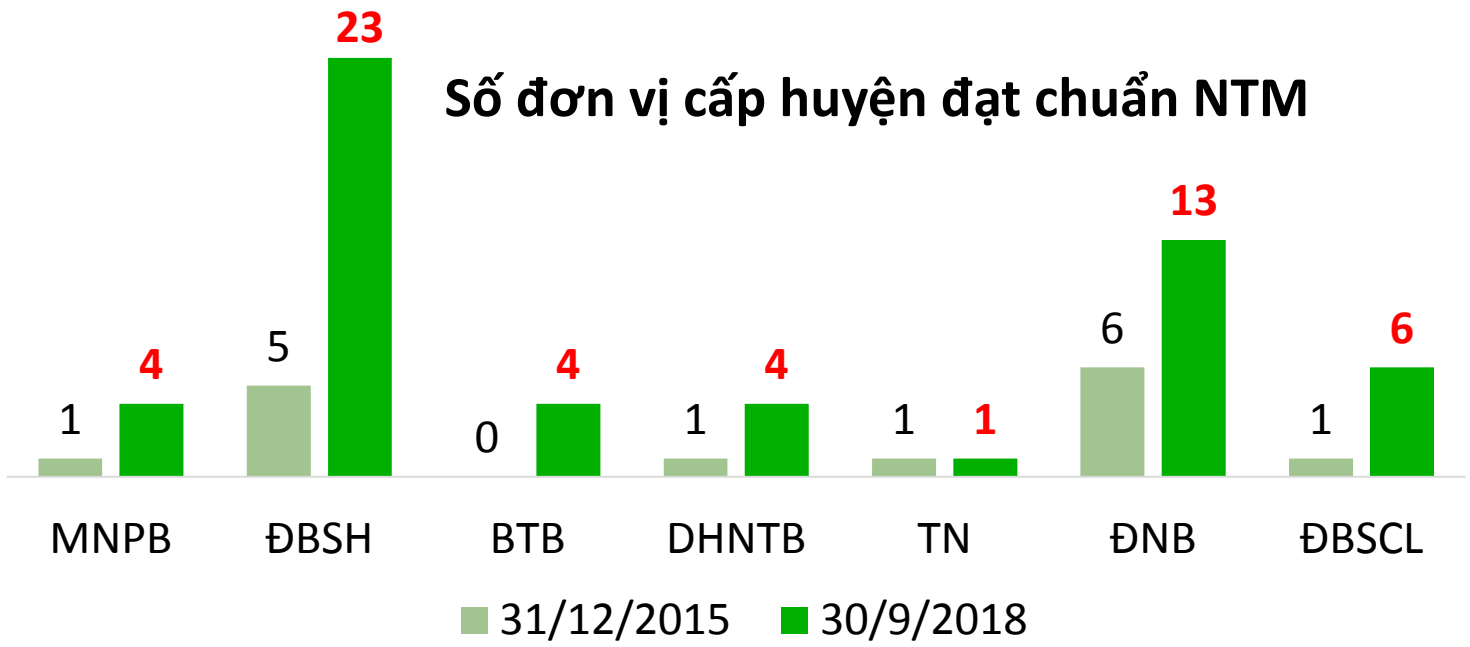

Nguồn: VPĐP NTM Trung ương

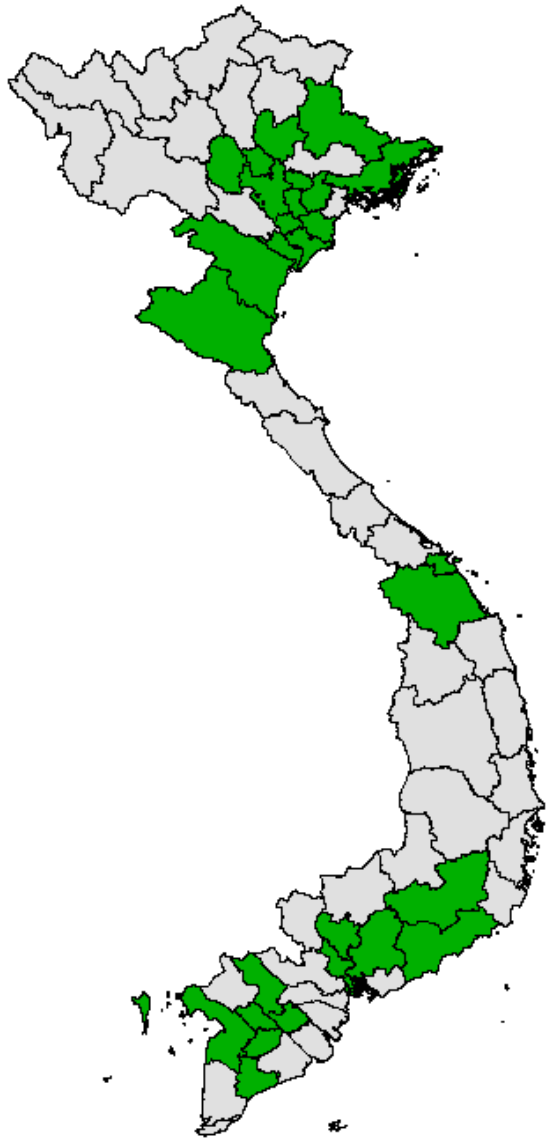

Lạng Sơn	TP Lạng Sơn
Thái Nguyên	TP Sông Công
	TP Thái Nguyên
Phú Thọ	Lâm Thao
Hà Nội	Đan Phượng
	Đông Anh
	Thanh Trì
	Hoài Đức
Quảng Ninh	TX Đông Triều
	Cô Tô
Hải Dương	TX Chí Linh
	Kinh Môn
Hưng Yên	Mỹ Hào
Vĩnh Phúc	Yên Lạc
	Bình Xuyên
Bắc Ninh	Tiên Du
	TX Từ Sơn
Hà Nam	Duy Tiên
	Kim Bảng
Nam Định	Hải Hậu
	Nghĩa Hưng
	Xuân Trường
	Trực Ninh
	Giao Thủy
Ninh Bình	Hoa Lư
	TP Tam Điệp
Thái Bình	Hưng Hà
Thanh Hóa	Yên Định
Nghệ An	TX Thái Hòa
	TP Vinh
	Nam Đàn
Đà Nẵng	Hòa Vang
Quảng Nam	Phú Ninh
	TX Điện Bàn
Bình Thuận	Phú Quý
Lâm Đồng	Đơn Dương
TP Hồ Chí Minh	Củ Chi
	Hóc Môn
	Nhà Bè
Bình Dương	Dầu Tiếng
	TX Tân Uyên
Đồng Nai	Xuân Lộc
	Thống Nhất
	TX Long Khánh
	Long Thành
	Nhơn Trạch
	Trảng Bom
	Vĩnh Cửu
	Cẩm Mỹ
Vĩnh Long	TX Bình Minh
Cần Thơ	Phong Điền
Hậu Giang	TX Ngã Bảy
Đồng Tháp	TP Sa Đéc
Kiên Giang	Tân Hiệp
Bạc Liêu	Phước Long

Số xã dưới 5 tiêu chí giảm mạnh; các xã dưới 5 tiêu chí còn lại tập trung ở một số tỉnh thuộc MNPB và DHNTB

Số xã đạt dưới 5 tiêu chí của cả nước

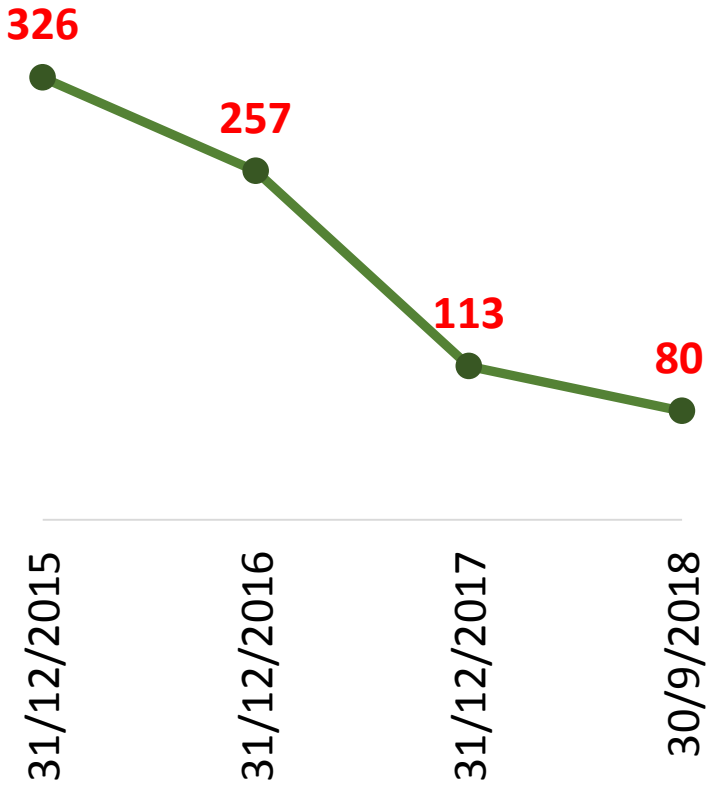

Số xã và tỷ lệ xã dưới 5 tiêu chí ở các vùng (đến 30/9/2018)

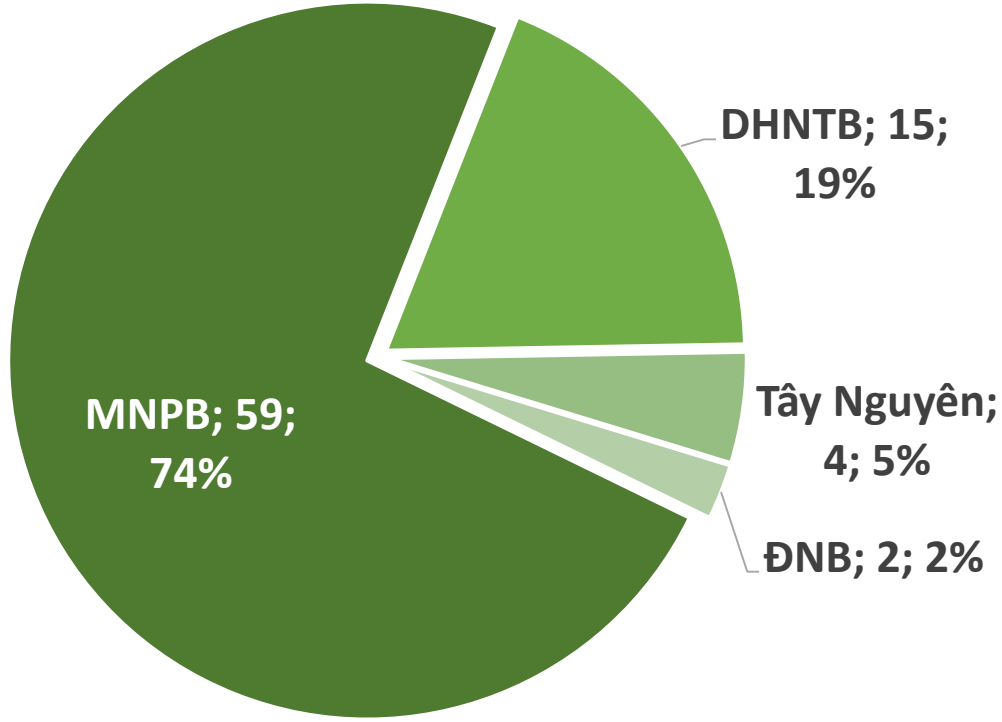

Số xã dưới 5 tiêu chí còn lại tại 12 tỉnh

1	Hà Giang	3
2	Cao Bằng	12
3	Lạng Sơn	2
4	Lào Cai	9
5	Yên Bái	8
6	Bắc Kạn	1
7	Điện Biên	24
8	Quảng Ngãi	14
9	Khánh Hòa	1
10	Gia Lai	1
11	Kon Tum	3
12	Bà Rịa - Vũng Tàu	2

Nguồn: VPĐP NTM Trung ương

Một số tiêu chí đạt kết quả thấp: CSVCVH, môi trường, giao thông, trường học, hộ nghèo, thu nhập…

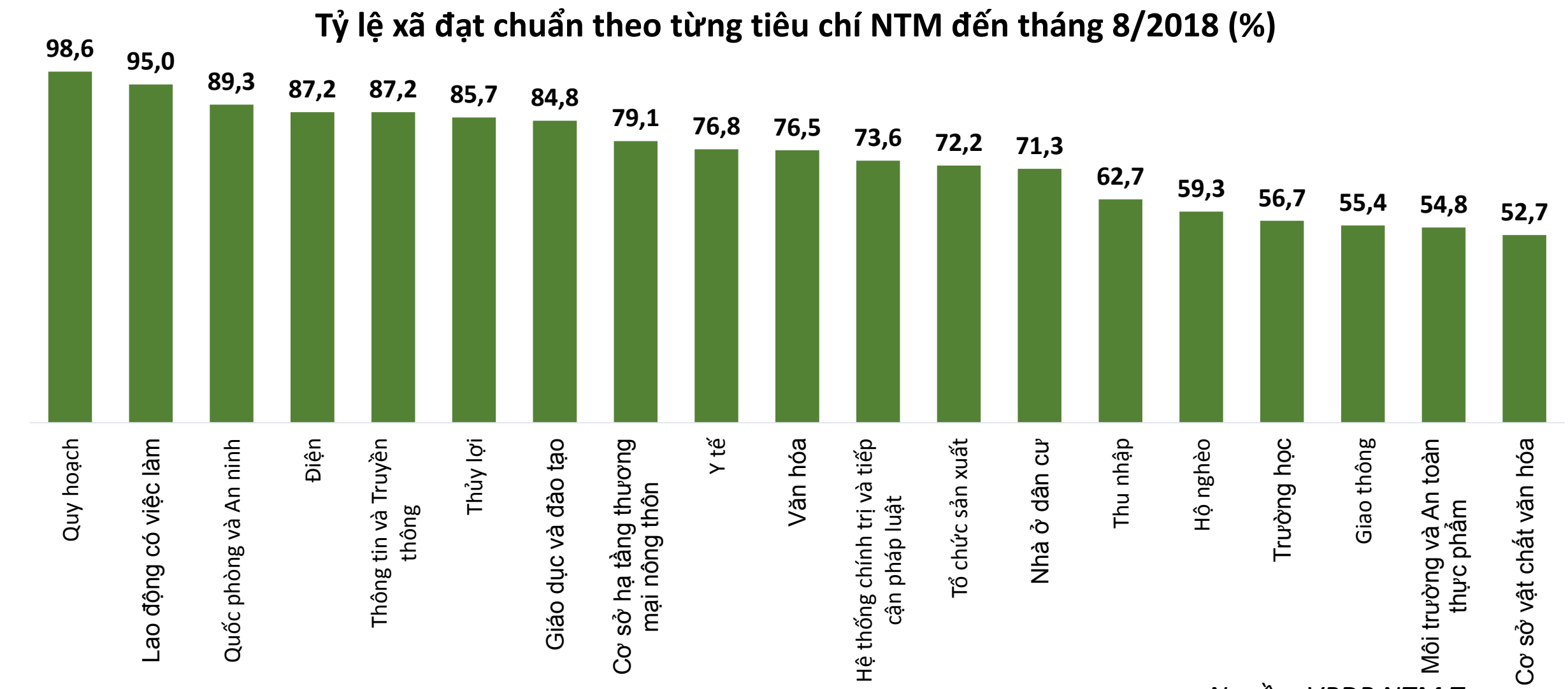

Nguồn: VPĐP NTM Trung ương

Tỷ lệ xã đạt chuẩn theo từng tiêu chí NTM phân theo vùng (30/9/2018)

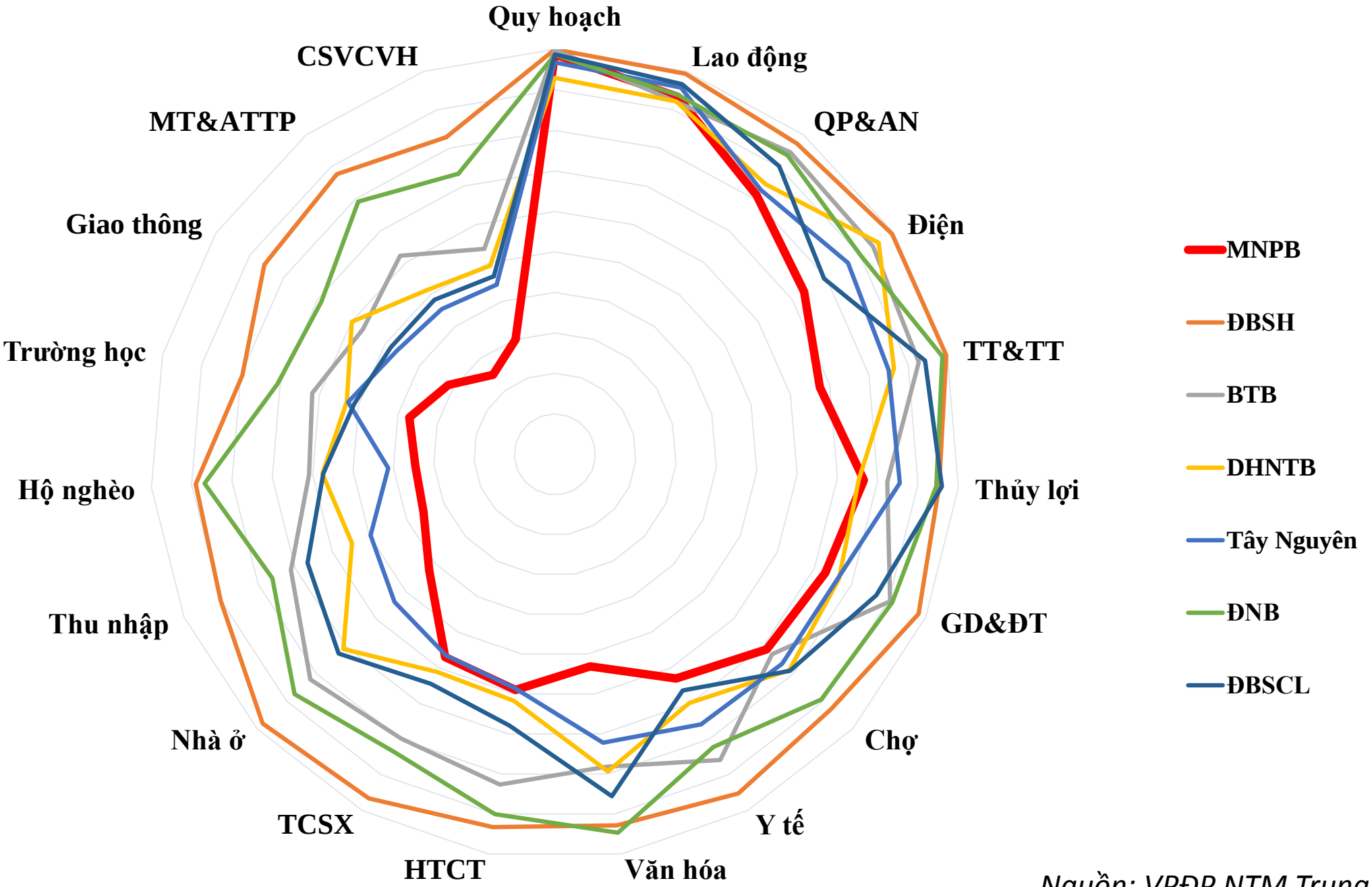

Nguồn: VPĐP NTM Trung ương

4. Đánh giá chung

Kết quả huy động nguồn lực xây dựng NTM

Kết quả huy động nguồn lực qua 2 giai đoạn (tỷ đồng)

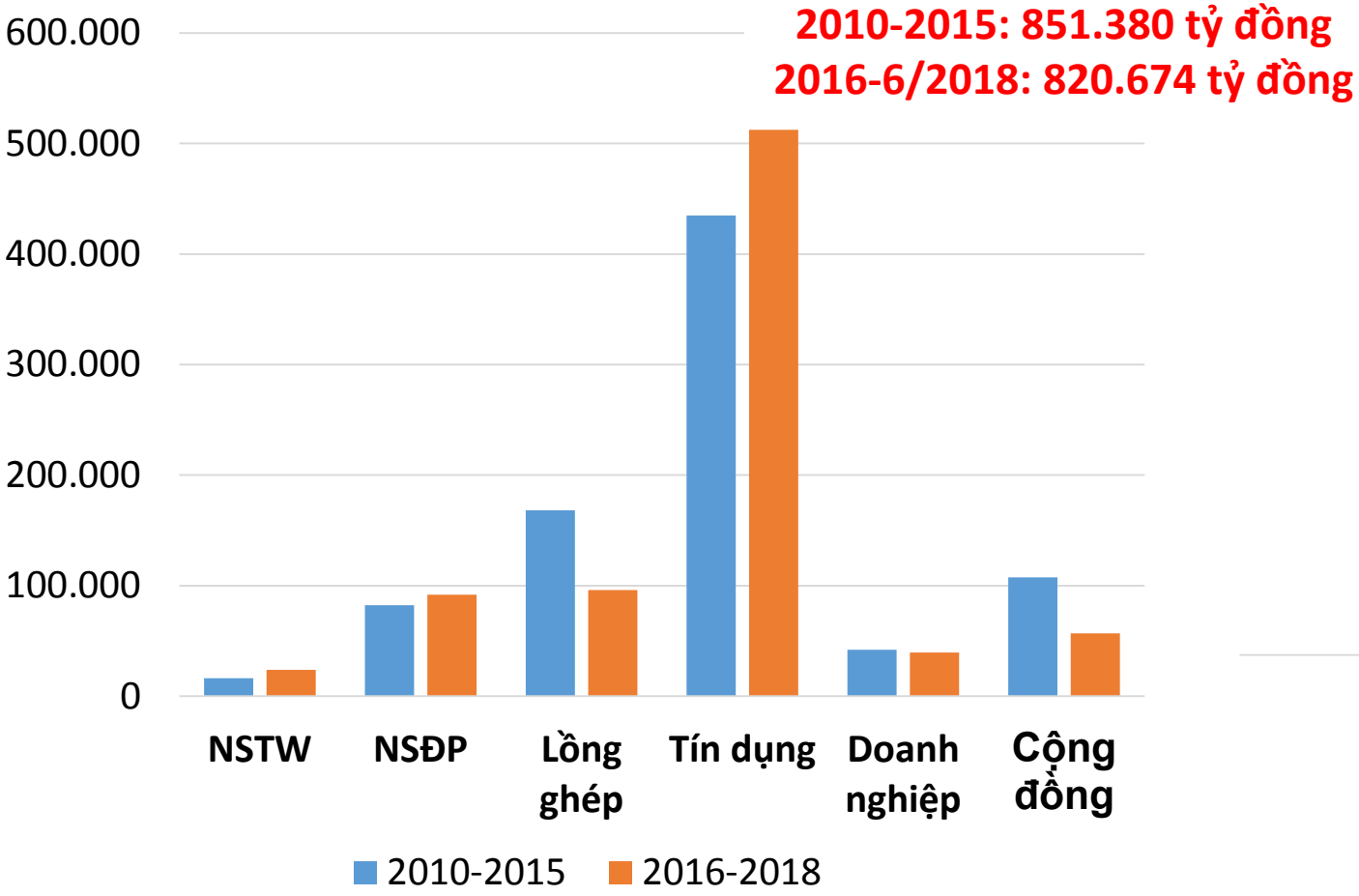

Cơ cấu nguồn vốn xây dựng NTM (%)

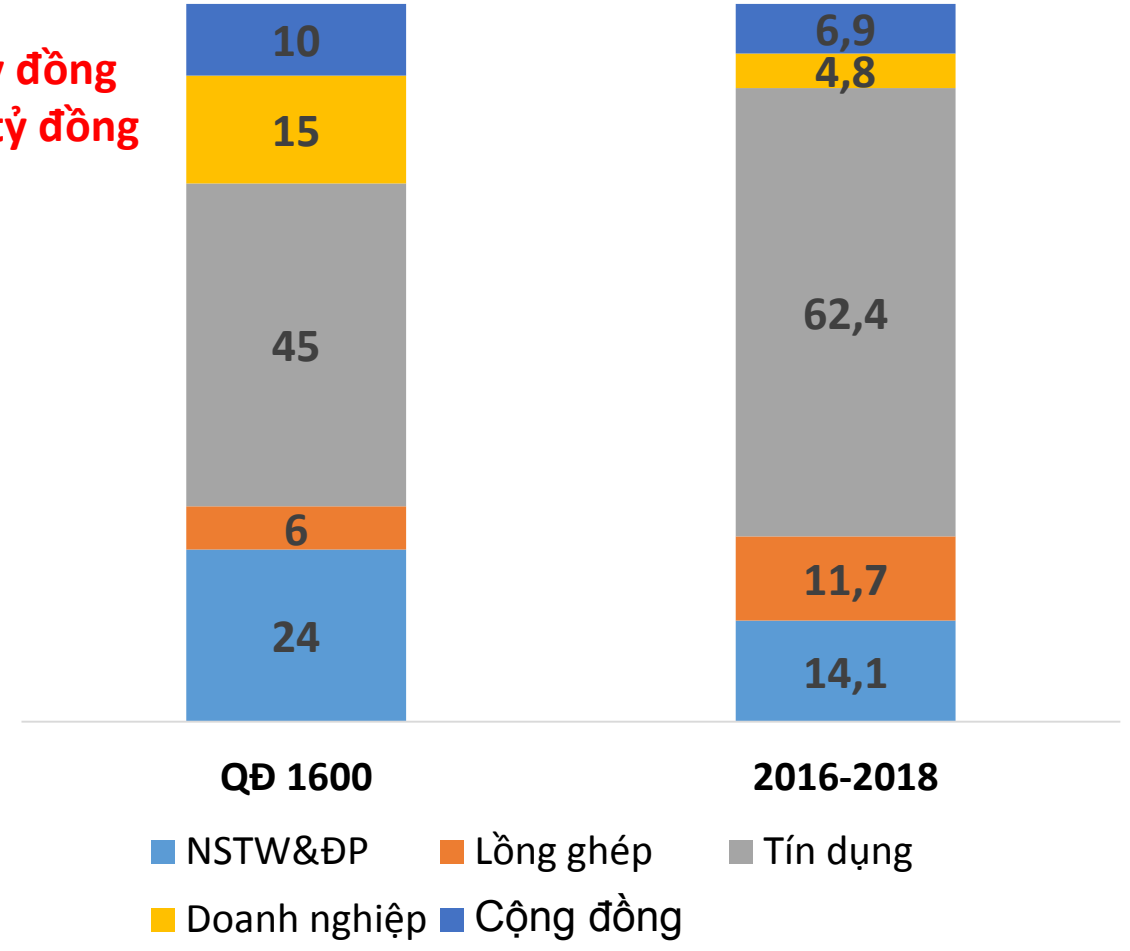

Nguồn: VPĐP NTM Trung ương

Những điểm nhấn nổi bật

1. Hệ thống văn bản
2. Bộ máy chỉ đạo, điều phối
3. Bộ tiêu chí NTM
4. Cơ chế đặc thù quản lý đầu tư
5. Cơ chế phân bổ nguồn lực
6. Gắn với tái cơ cấu NN
7. KHCN phục vụ xd NTM
8. Huy động nguồn lực
9. OCOP
10. Đề án thôn, bản
11. Đề án môi trường
12. Đề án NTM trong quá trình ĐTH
13. Xã NTM nâng cao, kiểu mẫu
14. Huyện NTM kiểu mẫu
15. Quy trình xét đạt chuẩn
16. Bộ tài liệu đào tạo
17. Truyền thông
18. Khắc phục nợ đọng
19. Tổ chức quốc tế
20. Mô hình, cách làm hay, sáng tạo
21. Các phong trào, hoạt động gắn với NTM
22. Văn hóa, du lịch, ANTT

Kết quả tích cực

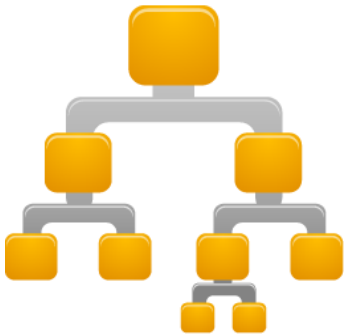

CSHT → Chuyển trọng tâm → SX, VHXH, MT, ANTT…

Hoàn thiện bộ máy chỉ đạo, quản lý; hệ thống văn bản	Thay đổi, nâng cao nhận thức về xây dựng NTM	Diện mạo nông thôn thay đổi tích cực	Nhiều mô hình phát triển sản xuất	Đa dạng các hoạt động văn hóa, thể thao, du lịch, bảo vệ MT

"Thụ động" → "Chủ động"

"Tự phát" → "Tự giác"

"Áp lực" → "Động lực"

"Khách thể" → "Chủ thể"

Một số hạn chế

Năng lực

Tư duy *(tiêu chí, nhiệm kỳ, thành tích)*

Chênh lệch

Nợ đọng

Môi trường

Nguồn lực

Cộng đồng

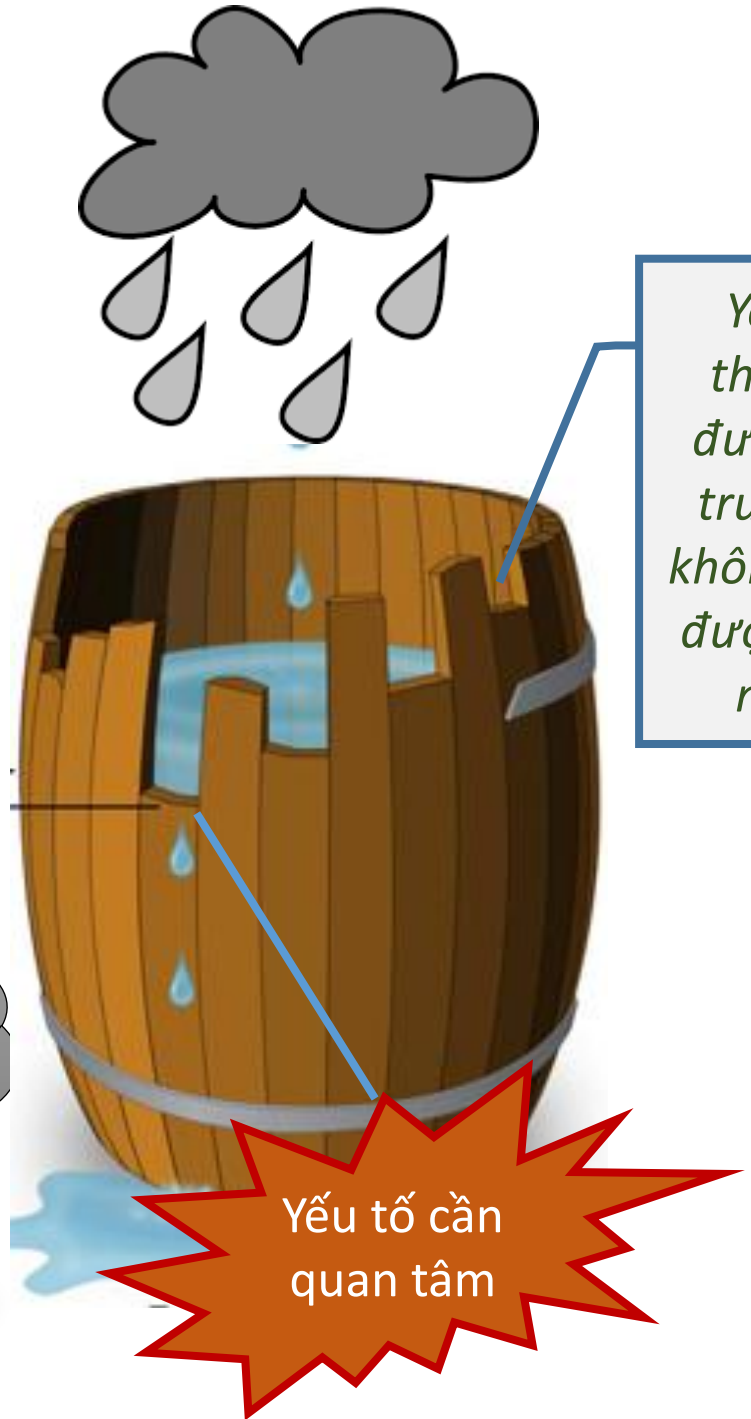

Kết quả đánh giá sự hài lòng của người dân

Điểm hài lòng chung về xây dựng NTM

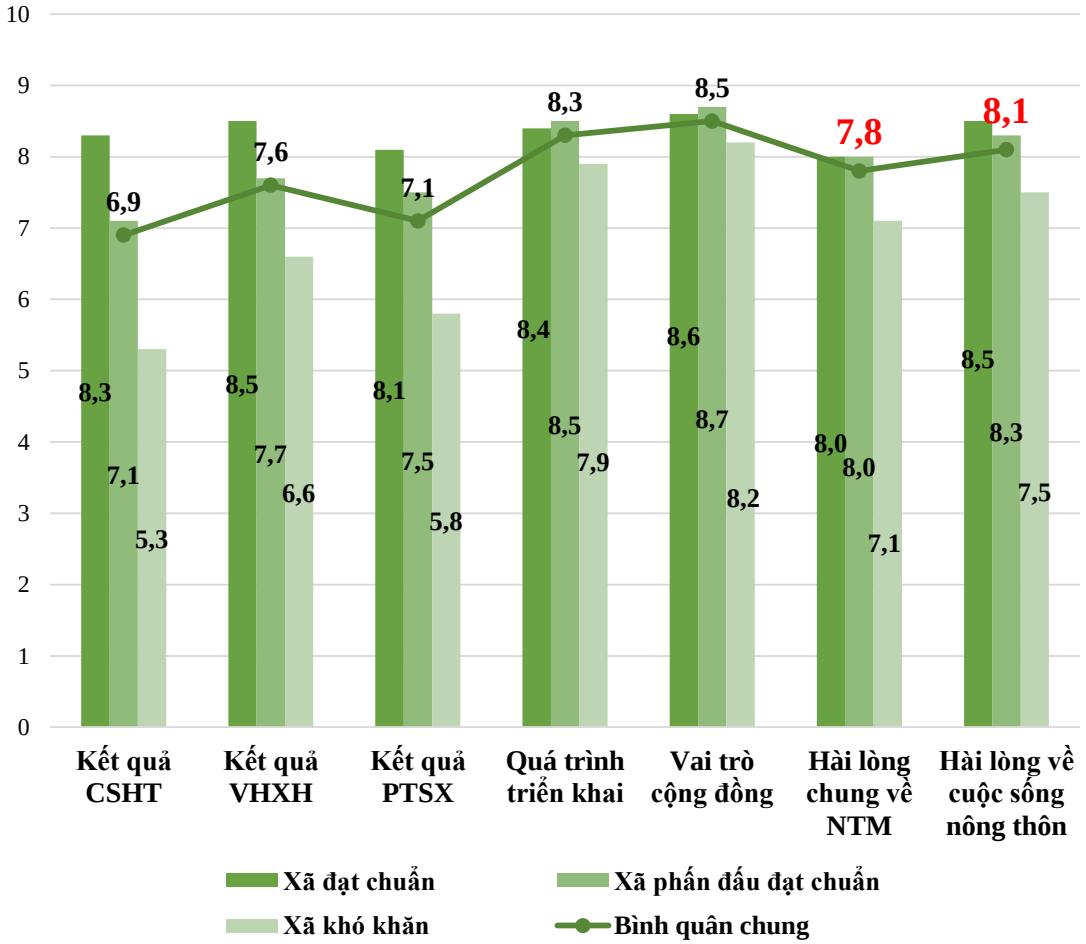

Tỷ lệ hộ hài lòng và điểm hài lòng theo tỉnh, loại xã và kiểu hộ

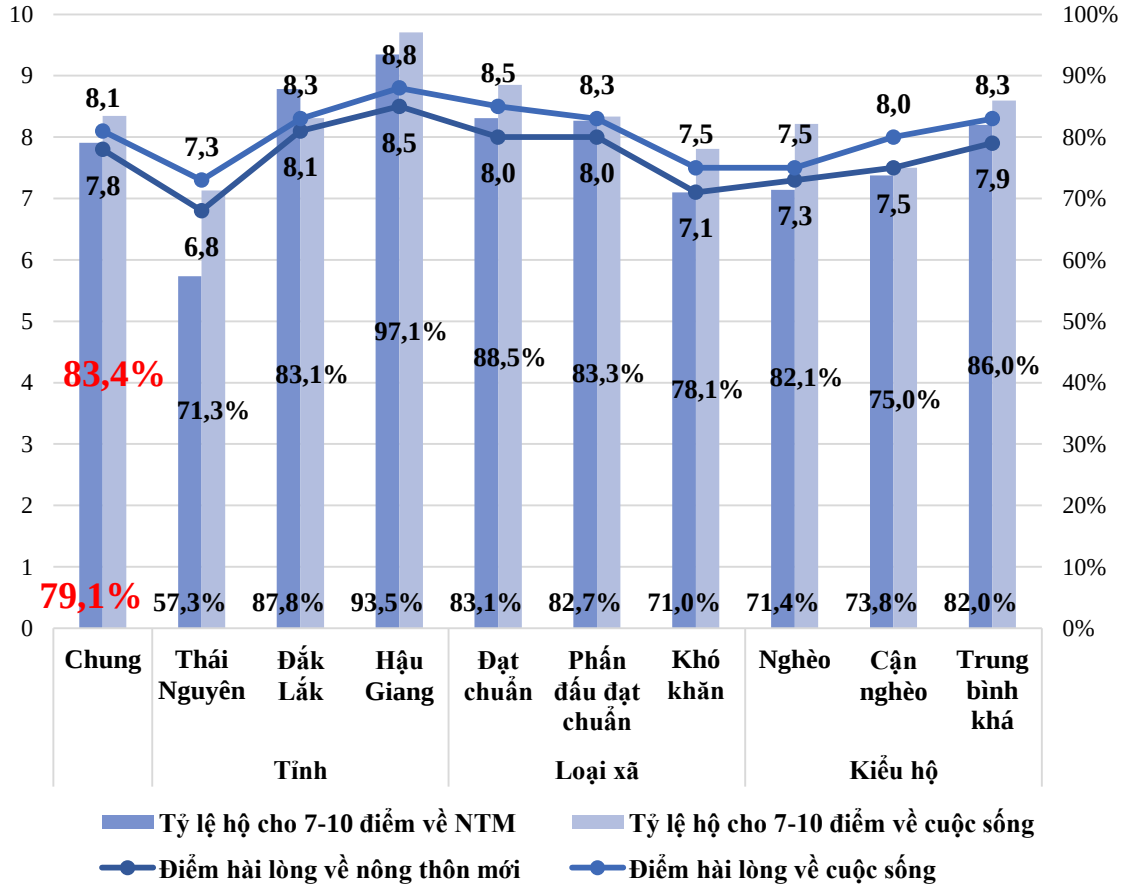

Nguồn: CAP (2017)

5. Giải pháp, định hướng thực hiện đến 2020

ĐỊNH HƯỚNG ĐẾN 2020

37% số xã đã đạt chuẩn

- Đô thị hóa
- Nâng cao
- Kiểu mẫu

> 13% số xã phấn đấu đạt chuẩn

- Về đích
- Chất lượng

< 50% số xã còn lại

- Cộng đồng
- Sinh kế

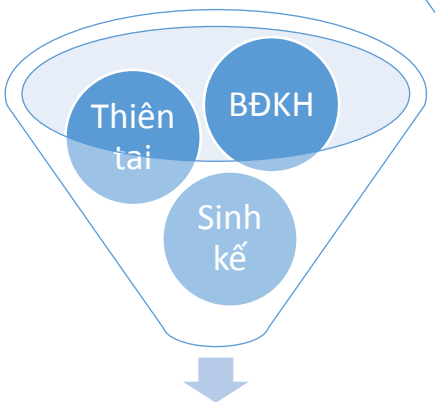

Bền vững

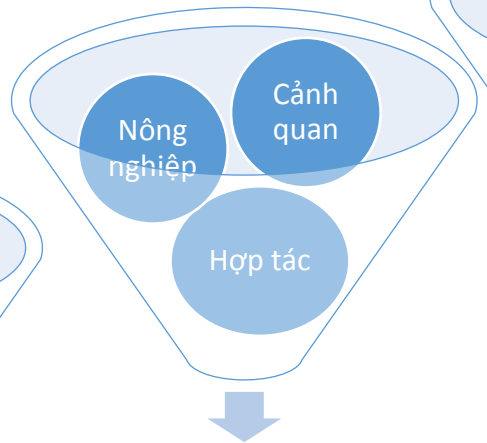

Đa dạng hóa

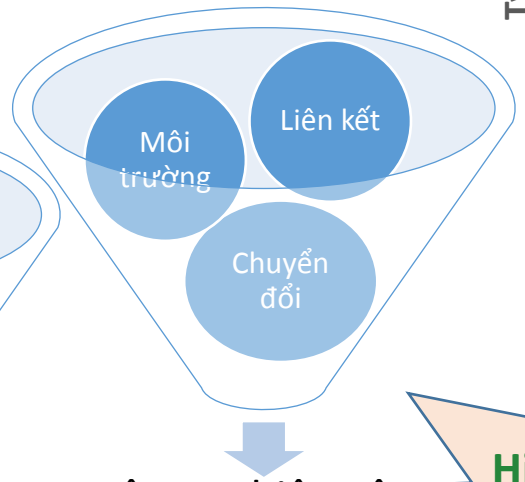

Nông nghiệp công nghệ cao, 4.0

Gắn với cơ cấu lại ngành nông nghiệp trong quá trình chuyển đổi cấu trúc

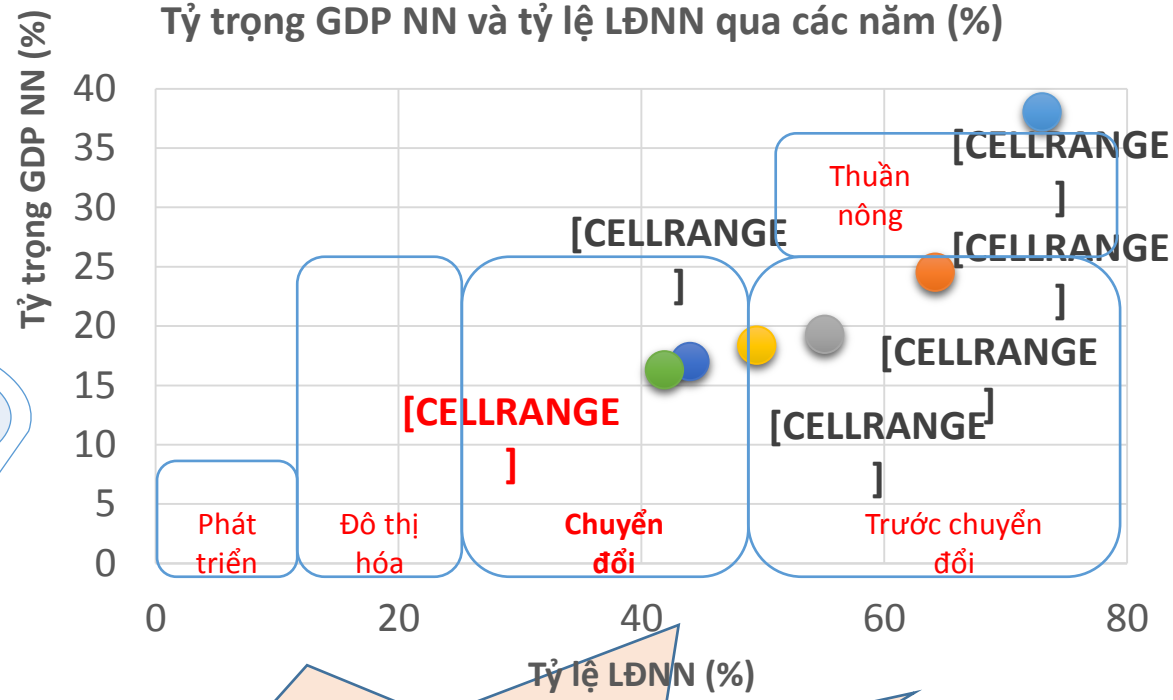

Hiện đang tổng kết 10 năm thực hiện Nghị quyết 26 để xác định quan điểm, mục tiêu cụ thể cho giai đoạn sau 2020

Một số hoạt động trọng tâm đến 2020

1. **Triển khai các chương trình, đề án:**
   - Tiến độ hoàn thành CSHT thiết yếu ở khu vực khó khăn
   - Đề án thôn, bản khó khăn
   - OCOP, kết hợp với thực hiện hiệu quả Đề án 15.000 HTXNN
   - Đề án 4 huyện NTM kiểu mẫu
   - Trình Thủ tướng CP xem xét, phê duyệt Đề án trung tâm cung ứng hàng nông sản VN hiện đại và các đề án VH, ANTT…
   - Chương trình KHCN phục vụ xây dựng NTM
2. **Tiếp tục tập trung:**
   - Cảnh quan, không gian, môi trường nông thôn
   - Nâng cao chất lượng đời sống văn hóa và giữ gìn ANTT
   - Hoạt động truyền thông và tuyên truyền
   - Đào tạo, nâng cao năng lực và nhận thức
   - Huy động và đa dạng hóa nguồn vốn
   - Kiểm tra, giám sát
   - Nâng cao chất lượng các tiêu chí NTM
3. **Tổng kết Chương trình**
   - Hướng dẫn các Bộ, ngành và địa phương tổ chức tổng kết Chương trình trong năm 2019
   - Hội thảo ở các vùng miền
   - Tổ chức Hội nghị toàn quốc tổng kết Chương trình MTQG xây dựng NTM vào cuối năm 2019
4. **Nghiên cứu, đề xuất định hướng xây dựng NTM giai đoạn 2021-2030**
   - Nghiên cứu khoa học: cơ sở lý luận, thực tiễn, trong nước, quốc tế, vùng miền
   - Trình Thủ tướng CP phê duyệt trong năm 2020 để GĐ sau 2020 có cơ chế tổ chức thực hiện

Bối cảnh, thách thức hiện nay và trong giai đoạn tới

Hội nhập quốc tế và xu hướng toàn cầu hóa ngày càng sâu rộng

Nhu cầu thị trường nông sản biến động đi kèm với nhiều yêu cầu mới

Khoa học - công nghệ ngày càng phát triển, nhất là công nghệ 4.0

Biến đổi khí hậu ảnh hưởng ngày càng mạnh mẽ

Một số vấn đề khác:

- Suy giảm tài nguyên
- Cạnh tranh tài nguyên
- Xung đột KT, CT
- Ô nhiễm môi trường
- Quá trình CNH, ĐTH
- Nút thắt nội tại: đất đai, lao động, vốn, tổ chức sản xuất, doanh nghiệp, liên kết chuỗi, ATTP, quản lý vật tư, phát triển thương hiệu…
- …

Mục tiêu xây dựng NTM đến 2030

- Đời sống vật chất và tinh thần của người dân nông thôn **khá giả và thịnh vượng, tiệm cận với khu vực đô thị**;
- Kết cấu hạ tầng KTXH nông thôn **đồng bộ, hiện đại và kết nối chặt chẽ với quá trình đô thị hóa**;
- KT nông thôn **phát triển mạnh mẽ**, trình độ sản xuất tiên tiến, ND chuyên nghiệp
- Sản phẩm có sức cạnh tranh cao, sản xuất nông nghiệp gắn với phát triển thương mại, dịch vụ, du lịch và chủ động ứng phó với **biến đổi khí hậu**;
- XH nông thôn dân chủ, bình đẳng, ổn định, giàu bản sắc văn hóa dân tộc;
- Môi trường, cảnh quan không gian nông thôn sáng, xanh, sạch, đẹp;
- Hệ thống chính trị ở nông thôn được tăng cường; quốc phòng và an ninh trật tự được giữ vững.

Một số mục tiêu cụ thể

STT	CHỈ TIÊU	GIAI ĐOẠN	
		2021-2025	2026-2030
I	**Cấp huyện**		
1	Tỷ lệ thị xã, thành phố thuộc tỉnh hoàn thành nhiệm vụ xây dựng NTM	50%	100%
2	Số huyện đạt chuẩn NTM tại mỗi tỉnh, thành phố	≥ 2	40%
3	Tỷ lệ huyện đạt chuẩn NTM kiểu mẫu	10%	30%
II	**Cấp xã**		
1	Tỷ lệ xã đạt chuẩn NTM	75%	90%
2	Tỷ lệ xã đạt chuẩn NTM kiểu mẫu trong tổng số xã đạt chuẩn NTM	20%	50%
3	Số xã dưới 10 tiêu chí đến 2025 và dưới 15 tiêu chí đến 2030	0	0
III	**Cấp thôn**		
1	Tỷ lệ thôn đạt chuẩn NTM theo tiêu chí do các địa phương quy định	75%	90%
IV	**Thu nhập khu vực nông thôn tăng lên đến 2025 so với năm 2020 và đến 2030 so với 2025**	**1,8 lần**	**1,85 lần**

Ghi chú: Kết quả đạt chuẩn áp dụng theo Bộ tiêu chí của giai đoạn tương ứng

Nguồn: VPĐP NTM Trung ương

Đề xuất một số định hướng đối với xây dựng NTM giai đoạn sau 2020

1. Sáp nhập Chương trình MTQG GNBVvào Chương trình MTQG xây dựng NTM
2. Nâng cao vai trò, chức năng, quyền hạn của hệ thống VPĐP NTM các cấp
3. Điều chỉnh tiêu chí NTM, có tiêu chí riêng (bổ sung hoặc thay thế) cho các vùng đặc thù (miền núi, ven đô, vùng nông nghiệp công nghệ cao…)
4. Thực hiện phong trào xây dựng NTM ở tất cả các thôn, bản, ấp trên toàn quốc
5. Lấy thước đo khối lượng công việc hoàn thành và mức độ hài lòng của người dân làm cơ sở đánh giá
6. Khác: Hoàn thiện cơ chế, chính sách thực hiện chương trình, lồng ghép với các chương trình, chính sách liên quan; Tiếp tục chú trọng các hoạt động liên quan đến: môi trường, sản xuất, văn hóa, du lịch…; Tiếp tục đẩy mạnh và đa dạng hóa các hoạt động tuyên truyền, truyền thông, huy động nguồn lực, đào tạo nâng cao năng lực và công tác giám sát – đánh giá; Đẩy mạnh ứng dụng công nghệ cao, xây dựng thương hiệu sản phẩm gắn với truy xuất nguồn gốc.
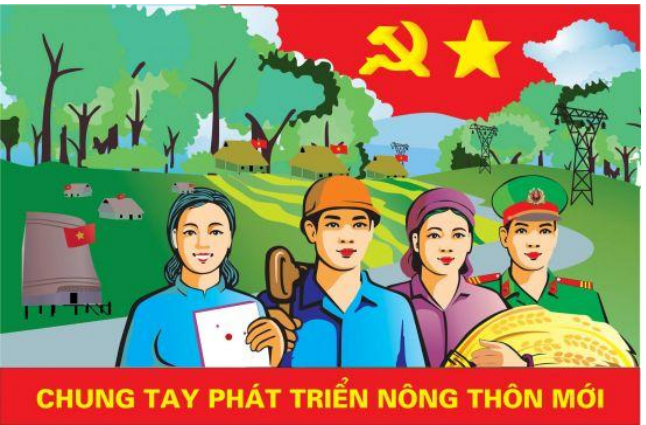
Trân trọng cảm ơn!